

Prisopgave

Af Sune Hartoft
Tegn: 79.468 Ord: 12.975

1. Indholdsfortegnelse

1.	Indholdsfortegnelse	1
2.	Indledning.....	2
3.	Metode og forståelse af vision	4
4.	Udkantsdanmark vs. Danmark	7
5.	Nytteteori, naturlov og industrialiseringen	10
6.	Vision og værdigrundlag	13
7.	Modernisering.....	15
8.	Slidte huse i X-købing.....	17
9.	Vi må ikke bevidst svække Danmarks fremtidige konkurrence evne	19
10.	Vi mister vores kultur, vores grundlag	20
11.	Konklusion	23
12.	Bibliografi.....	25
13.	Bilagsmateriale.....	26

2. Indledning

Der var engang en konsulent fra et af de store konsulenthuse, som på et foredrag sagde, at "når kunden siger de vil have os til at gøre X, så er det mit job, at finde det bagvedliggende problem. Jeg skal vende tilbage til kunden og sige, "i virkeligheden bør vi løse Y, og sådan her kan I gøre det."" Min tilgang til nærværende opgave tager afsæt i denne mentalitet. Jeg har gjort mit bedste for at nå ind til kernen i den opgave Jyllands-Postens Fond har stillet. Efter adskillige diskussioner med sparringspartnere omkring tekstens formulering, er jeg kommet frem til, at man forventer en fortælling, om hvor forfærdeligt det er, at der sker en affolkning af yderområderne. Opgaveteksten lægger op til en problematisering af migrationen, og tager for givet at tidens trend, hvor småbyer fraflyttes, er u-omgængeligt negativ tendens, der forårsager værditab og økonomisk nedgang samtidig med, at der langsomt men sikkert sker en nedbrydelse af den demokratiske danske ånd. Et værditab fordi de mennesker, der bliver tilbage, oplever sig som ekskluderede fra det øvrige samfund, føler sig glemte og dermed mister interessen for mere overordnede samfundsmæssige politikker. Man forventer at svarerne beskriver tabet af liv i yderområderne som til en negativt side af den danske identitet. En sten i skoen, der gnaver sig ind på os alle, og bidrager til et trist selvbillede, hvor det at være dansker, ikke længere har nogen betydning. Vi mister vores stolthed og bliver et samfund hvor mange hænger med skuffen, er uvirksomme og stigmatiserede. Udviklingen lægger ved til et bål, der handler om en tænkning, der tager afsæt i "dem og os", og hvor "Københavneri" bliver et hyppigt brugt skældsord. Denne fortælling stopper imidlertid her.

Det interessante er ikke nødvendigvis at finde en løsning på migrationsproblemet, men snarere at præsentere en forståelse for, hvorfor denne fraflytning finder sted, og hvad det betyder for både den enkelte og samfundet som helhed. Kernen i opgaven, må derfor være at "gøre op med forudfattede meninger, tilfældige eksempler og usammenhængende argumentation". Dermed bliver kernen i opgaven ikke at komme med 10 gode råd til hvordan migrationen fra land til by kan stoppes, men at analysere konsekvenserne af denne udvikling.

Det er ikke mit forudindtagede udgangspunkt, at migrationen er et udyr som bør bekæmpes. Grundlæggende er det simpelthen ikke meningsfuldt, at karakterisere befolkningsudviklingen og den aktuelle fraflytning fra småbyer til større byer som henholdsvis god eller dårlig, positiv eller negativ. Der må tages afsæt i, at det er en udvikling, som faktisk finder sted, fordi danskerne ikke kan opretholde et hverdagsliv, så længe de bor i en lille by. Det skal jeg forsøge at forholde mig til. Det handler med andre ord ikke om at se udviklingen som en skævvridning af Danmark, men som et faktum, der skal bygges på og som skal vendes til det bedste for Danmark. Den tilgang, der lægges til grund i dette notat er således en grundlæggende opfattelse af, at når man projekterer sit verdensbillede ud på virkeligheden, kan man let få en opfattelse af, at noget er enten godt eller skidt, uden at det bunder i realiteterne. Som Shakespeare skrev i Hamlet "There is nothing either good nor bad, but thinking makes it so." (Shakespeare)

Opgaveteksten afviser nærmest at "lade kræfternes frie spil afgøre, hvor befolkningsudviklingen skal finde sted." Hvilket, udover at indeholde den logiske fejl at en befolkningsudvikling finder sted et nærmere bestemt geografisk sted, ignorerer at intet er mere demokratisk end netop denne "laissez faire-løsning" og at dette er det sandsynligvis mest almindelige danske reaktion på en sådan udvikling. Tag f.eks. følgende afsnit fra opgaveteksten:

"Det Danmark, vi kender og holder af, smuldrer. En tur ud i store dele af landet er en oplevelse temmelig langt fra det digt, som Edvard Søderberg skrev for 116 år siden."

Digtet, der refereres til, hedder "I Danmark ligger der hus ved hus" og blev udgivet i år 1900 i samlingen "Gadens Digte". På den tid sad Christian d. 9. på tronen i Danmark. År 1900 var i øvrigt året for den første Zeppelin flyvning, og du kunne få et kilo smør for kr. 4. Selvom de folkekære Price-brødre nok ville ønske, at specielt det sidste stadig var sandt, så lad os være ærlige - meget har ændret sig siden 1900 og ikke kun til det værre. Det virker mere realistisk at lægge til grund, at de færreste danskere fra 1900, ville være i stand til at genkende ret meget af Danmark, som det ser ud i dag.

Det skal på dette sted siges, at opgaveteksten utvivlsomt rammer hovedet på sømmet, når det postuleres, at "For de fleste mennesker er verdens centrum dér, hvor de selv bor." Dette er en skarp iagttagelse af en af menneskes negative sider, men dog en systematisk psykologisk og logisk fejl, som vi alle begår fra tid til anden, og som vi derfor må være opmærksomme på ikke at begå her. Eller med andre ord, det anerkendes, at det er meget normalt at tænke sådan, men det går ikke, at vi når vi udvikler en vision for hele landets udvikling, lader os begrænse af denne måde at tænke på. Visionen må være overordnet og give retning for hele Danmark, samtidig med at vi må se Danmark som en del af den globaliserede verden.

Det er ikke til at komme udenom, at Danmark er fyldt med hygge-danskere. Der lægges vægt på grillpølser, grønne græsplæner og nem adgang til frisk luft i store naturområder, og det hverken kan eller skal vi ændre på. Vi må dog ikke være blind for, at der både er offentlige og personlige omkostninger forbundet med de traditionelle planer om at støtte yderområderne. Når offentlige arbejdspladser flyttes fra f.eks. hovedstadsområdet til landets øvrige regioner, som det skete i forbindelse med 'Bedre Balance'-reformen fra 2015 (Aldinget, u.d.), så er de personlige omkostninger ikke begrænset til de 3.899 statsligt ansatte. Deres ægtefæller, partnere, børn osv. bliver også ramt. Tag f.eks. de 105 arbejdspladser som blev flyttet til Esbjerg. Esbjerg har 72.151 indbyggere. Selv hvis samtlige ansatte flyttede fra hovedstaden, tog deres familier med - forventeligt 200 individer i alt¹ (Danmarks Statistik, u.d.) - ville dette næppe blive bemærket i Esbjerg (måske med undtagelse af de, som netop i 2015 forsøgte at sælge deres bolig.) Det ville dog få stor betydning for børnene i disse familier, som pludseligt er ca. 160 km. kørsel fra både Aarhus Universitet og Syddansk Universitet. Esbjerg, Danmarks femtestørste by, påvirker ikke familiernes adgangen til job, kultur, indkøbsmuligheder osv. i lige så høj grad, som det skete for de 257 der blev flyttet til Hjørring, de 395 som kom til Næstved, de 81 som kom til Randbøl eller de 86 som måtte flytte til Nykøbing Falster. Disse utilsigtede (men forudsigelig) konsekvenser – forstået som indskrænkningen af familiens muligheder for personlig udfoldelse - skal med, når vi vores gennemtænker vores ambitioner og politiske tiltag.

Fra år 161 til året 180 skrev den romerske kejser Marcus Aurelius noter og idéer omkring stoicisme til sig selv. Det er grundlæggende for denne filosofiske retning, at man skal adskille følelser og fornuft, udøve selvkontrol og udelade følelsesmæssig involvering, da valg skal træffes ud fra fornuften alene. Det var aldrig Aurelius's mening at udgive sine noter, eller for den sags skyld overhovedet at vise dem for andre. Han ønskede blot, at give sit fremtidige råd omkring selvudvikling

¹ I DK var en gennemsnitsfamilie på 1,85 personer i 2000

og problemløsning. Et af disse råd var "The impediment to action advances action. What stands in the way becomes the way" (Aurelius). Det bliver i min oversættelse til "Hindringen for handling fremmer handling. Det som står i vejen, bliver vejen." Det lyder umiddelbart ret banalt og vidste man ikke, at dette er skrevet af en af verdenshistoriens vigtigste personligheder, som en reminder til sig selv, kunne man tro, det var taget ud af den seneste bestseller fra en af verdens utallige self-help-guruer. Men Marcus Aurelius er en af de største filosoffer (en af "de fem sidste gode herskere", som det blev udtrykt af Niccoló Machiavelli) en mand, som holdt hovedet koldt, og overvandt utallige personlige og nationale kriser. Rådet fra Marcus Aurelius er af flere grunde relevant i forbindelse med denne opgave om den interne udviklingen i Danmark i det 21-århundere. Dels skærper det vores objektive syn på udviklingen, dels minder det os om, at vi bør finde de muligheder, der er gemt i den udvikling, vi undersøger.

Det skal bemærkes, at der ikke eksisterer nogen definitiv definition på, hvordan et samfund fungerer bedst. Hvis dette var tilfældet, ville der næppe eksistere en sådan mængde af politiske spændinger og så forskellige politiske visioner rundt omkring i verden, som det er tilfældet.

3. Metode og forståelse af vision

Der anvendes løbende i notatet data fra Danmarks Statistik, samt den akademisk gængse forståelse for økonomi, incitament og samfundskundskab.

Opgaveteksten udbeder specifikt: "en vision for, hvordan et land som Danmark stadig kan hænge sammen økonomisk, socialt og kulturelt i år 2040. Hvilket værdigrundlag skal vi og vore politikere arbejde med? Hvilke kulturelle, politiske og økonomiske forhold og faktorer skal op- og nedprioriteres?" Dette er en meget bred opgaveformulering, som jeg har været nødsaget til at fortolke lidt på og præcisere, før jeg kunne udarbejde et meningsfuldt konkret svar. Et helt grundlæggende problem, som jeg har haft i forbindelse med forståelsen af opgaven er, at forstå hvad der menes med "vision"? Ifølge Den Danske Ordbog (Den Danske Ordbog, u.d.) er en vision: "(ideal) Idé eller forestilling om fremtiden". Dvs. opgaven ønsker en forestilling om, hvordan et land som Danmark kan hænge sammen økonomisk, socialt og kulturelt i år 2040. Dette er et særdeles abstrakt ønske. Eller teknisk set, er det tre separate særdeles abstrakte ønsker. Lad mig forklare hvorfor jeg finder, at dette er så svært at forstå.

For tiden læser jeg "Sapiens – A Brief History of Humankind" af Yuval Noah Harari. Her bliver man blandt andet gjort opmærksom på, at mennesket (homo sapiens) er den eneste dyreart, som kan tale om ting, som ikke eksisterer. Faktisk er vi så gode til dette, at vi kollektivt har skabt fælles myter om alt fra guder og efterliv til historier om moderne nationale grænser. Denne evne til at forstå og kommunikerer om noget, som ikke blot er u håndgribeligt men decideret imaginært, har givet mennesket en unik evne til at samarbejde. Andre dyrearter har naturligvis været i stand til løfte ganske store opgaver - relativt til deres størrelse - gennem samarbejde – myrer, der bygger kæmpemyretuer er et godt eksempel. Men mennesket kan mere end det. Vi mennesker kan ikke alene klare opgaver, som er langt mere komplekse end dyrene, vi kan også gøre det med væsentligt færre individer, fordi vi er i stand til at planlægge vores handlinger langt frem i tiden og derved er i stand til at arbejde langt mere fleksibelt end f.eks. myrerne. Alt dette skyldes blandt andet, vores fælles forståelse og opfattelse af koncepter, som ikke er forbundet til den fysiske verden. Dette gælder *alt* lige fra opdelingen af nationer, til spørgsmål om det metafysiske, og til hvordan vi hjælper hinanden efter naturkatastrofer.

En "vision" er således i sig selv et abstrakt koncept, men også selve det forhold, at vi har en størrelse, der kaldes nationen Danmark er en sådan abstrakt konstruktion. Hvis ikke vi havde opsat et skilt eller havde betjente til at foretage grænsekontrol mellem Danmark og Tyskland, ville du ikke opdage, at du krydsede ind fra det ene land til det andet. I Rudbøl går grænsen midt gennem en vej, så man kan få lov til at stå med en fod i hvert land. Hvis man synes at det er en underlig følelse, så er det muligvis fordi, at denne kollektive forestilling om at Danmark og Tyskland er noget som eksisterer, ligger så dybt i os, at det er svært at acceptere, når vi bliver stillet så tydeligt over for realiteterne, at dette ikke er et naturgivet faktum men en menneskeskabt konstruktion opstået og vedligeholdt gennem generationer. Jeg anerkender naturligvis, at i dag er Danmark og Tyskland hver sin nation, men sin egen regering og økonomi, men jeg er nødsaget til at påpege, at dette er et resultat af utallige små tilfældigheder gennem verdenshistorien, og derfor er det ikke som sådan vigtigt at opretholde disse tilfældige grænser. Det der er vigtigt er at opretholde en verden, der fungerer for alle.

Måske skyldes det, at jeg er vokset op med internettet og udenlandsk tv, måske er det fordi jeg har rejst rundt i store dele af verden, eller måske er det fordi, fordi at jeg læser for lidt historie, men jeg finder ikke længere denne opdeling af grænser mellem landene naturlig. I mange tilfælde deler jeg holdninger med venner i fjerne lande i højere grad, end jeg er enig med mine kammerater fra den by hvor jeg er født og vokset op. Det er klart, at jeg ikke kan sige mig fri for, at være et produkt af det miljø jeg er opvokset i. Det ville både være arrogant og forkert at påstå. Men når det kommer til spørgsmålet om "hvordan Danmark skal kunne hænge sammen i 2040", så er det, at jeg for alvor render ind i problemer. Det er for mig at se ikke vigtigt at tale om "danskhed" eller "danske traditioner" for den sags skyld. Jeg ved udmærket godt, at mange mener, "at vores traditioner definerer os". Men vi bestemmer nu engang selv hvilke traditioner vi vælger at følge og hvilke nye vi vil starte. Kulturer er i konstant og evig forandring, og jeg mener, det er nytteløst at arbejde imod en sådan udvikling. Desuden ved jeg ikke hvad man mener med, at et land kan "hænge sammen" kulturelt? Mener det at vi har en uniform kultur, dvs. at kulturen er ens over hele landet eller en harmonisk kultur, hvor alle lever, som de selv har lyst?

I forbindelse med min research til denne opgave, forsøgte jeg, at finde alle de argumenter jeg kunne, for at vi som nation aktivt skulle styrke yderområderne. I 2010 udgav regeringen "Danmark i Balance I en global verden". Her beskrev den daværende regering, hvad den både havde gjort og havde i sinde at gøre for at støtte yderområderne. Det første afsnit i teksten er efter min mening det tætteste vi kommer på en egentlig argumentation for, at netop dette bør være en prioritet, den lyder:

"Det er regeringens mål, at Danmark i 2020 skal være et af verdens ti rigeste lande. For at nå målet skal vi sætte alle kræfter ind på at skabe vækst og fremgang i Danmark. Derfor skal vi også mobilisere alle vores ressourcer, uanset hvor i landet de findes. Mulighederne for at bo, studere og drive erhverv skal være gode i hele landet. Det er nødvendigt, når vi skal stå stærk i den globale konkurrence. Regeringen ønsker et Danmark i balance."

Bemærk hvordan dette netop er den form for usammenhængende argumentation som opgaveteksten kritiserer. Der bliver ikke påvist nogen forbindelse, hverken i form af korrelation eller kausalitet, mellem at der er gode muligheder for at 'bo, studere og drive erhverv i hele landet' og 'vækst og fremgang i Danmark', som skulle hjælpe os til at stå stærkere i den globale konkurrence. Som det vil ses i denne opgave, er dette rent faktisk direkte kontrært til hvad man bør forvente, når man aktivt spreder befolkningen. Ironisk nok indikerer det næste afsnit i regeringens vision da også, at regeringen selv mener at fordelene ved centralisering er større end spredning:

”Regeringen har siden 2001 gennemført en række større reformer og initiativer af den offentlige sektor, som skal sikre et fortsat højt niveau i den offentlige sektor: Reformen af vores kommuner, sundhed, uddannelser og den borgernære service. Reformen medfører, at opgaverne inden for bl.a. sundhed, politi og retsvæsen samt den kommunale administration løses i færre, større og mere effektive enheder. Det styrker kvaliteten i den offentlige sektor til gavn for alle danskere, men kan samtidig indebære, at borgerne oplever, at den fysiske afstand til den offentlige sektor er øget uden for de store byområder.”

Det skal hertil bemærkes, at der ikke er tvivl om, at en væsentlig del af baggrundsforståelsen for disse reformer var at sikre den højst mulige faglighed. Det var absolut et af de bærende argumenter for at samle politi- og retskredsene til større enheder, at der herved kunne opretholdes kollegial sparring og specialfunktioner, på et vist niveau, ligesom det var et væsentligt argument, for at centralisere sygehusene. Effektivitet og kvalitet i betydningen høj faglighed, skal altså forstås som synonymmer. For samtidig er der ingen tvivl om, at der på nogle parametre tabtes effektivitet, fordi der blev længere afstande og dermed større transporttid. Det var imidlertid et valg mellem to ondt, hvor man tog den langsigtede beslutning, selv om det "gjorde ondt" på de borgmestre og borgere, som mistede sygehuse, politistation og/eller retsbygning.

For at udvikle en vision for hvordan Danmark bør bruge sine skatte kroner osv., vil jeg forsøge at tage udgangspunkt i et tankespil, som læseren forhåbentlig vil tage del i. Men før jeg beskriver dette vil jeg kort diskutere et spørgsmål - Hvorfor arbejder vi med 2040? Hvad er interessant ved netop året 2040? Mit bedste bud er, at der egentligt absolut intet specielt er ved netop året 2040. 2040 er blot et dejligt rundt tal, som på en gang føles som en nær og fjern fremtid. Nøjagtigt, som 2020 var 'fremtiden' i starten af årtusindet og 2000 var fremtiden i 1980'erne og 1990'erne. Året ligger tilstrækkeligt langt fremme i tiden til at signalere, at vi tænker på den næste generation, og at Danmark også for dem skal være et land, der er værd at leve i. At året 2040 er et komplet trivielt tidspunkt i Danmarks fremtid, og at vi derfor lige så vel kunne have arbejdet med 2037, 2052 el.lign., bør tvinge os til at sætte spørgsmålstejn ved vores "moralske" eller "filantropiske" motiver. Personer, herunder danskere, som endnu ikke er født, er (forhåbentligt) mange flere end vi er nu og frem til 2040. Hvis vi derfor reelt ikke er egoistiske, er der ingen grund til ikke at skue endnu længere ud i fremtiden, eller lægge endnu mere ambitiøse planer. Samtidig må man erkende, at når man lægger planer, udarbejder projekter osv. så er det ganske praktisk at have et bestemt årstal for øje, og til dette formål fungerer 2040 helt udmærket.

Tankespillet jeg anvender lyder som følger:

Forestil dig, at du endnu ikke er født. Forestil dig yderligere, at du ikke aner hvor i Danmark du vil blive født, at du ved ikke hvem dine forældre vil blive, ej heller hvad deres indkomst eller uddannelsesniveau er. Du vil blive født i året 2040. Hvordan ville du så ønske, at vi håndterede migrationen fra land til by den dag idag? Hvordan ville du ønske, at vi håndterede de danske finanser? Husk, at der er relativt lav sandsynlighed for at du selv vil blive født i netop Udkantsdanmark. Ville du subsidiere Udkantsdanmark? Eller ville du måske forsøge at samle befolkningen tættere omkring læger, sygehuse, uddannelsesinstitutioner osv. så du vil være næsten sikker på have adgang til disse goder?

Dette tankespil bygger på den anerkendte politiske teoretiker John Rawls teori omkring det "ignorante slør" (Viel of ignorance). Pointen med øvelsen er, at få deltagerne til at glemme hvad der er fordelagtigt for dem personligt og i stedet gøre det, som er "fair". Problemet er, at "For de fleste

mennesker er verdens centrum dér, hvor de selv bor”, som opgaven så ganske rigtigt påpeger. Intuitivt vil de fleste mennesker argumentere for den politik, som de finder mest fordelagtig for dem selv. Vi kan bruge dette som en ”målestok”, dvs. et redskab som kan hjælpe os til at identificere hvilke handlinger/politiske beslutninger vi bør tage.

Øvelsen skulle gerne hjælpe os til at svare på, om vi virkelig mener, at kommende generationer vil være bedre tjent, med en decentraliseret befolkning - eller om vores motiver reelt er mere egoistiske, således at det vi ønsker rent faktisk blot er, at sikre netop det lokalsamfund, som vi nu engang selv bor i. Hvis vi virkelig ikke er drevet af selviske ambitioner, hvorfor arbejder vi så med et årstal, som de fleste af os er mere eller mindre sikre på, at vi selv kommer til at opleve? Personligt får øvelsen mig til at spørge, om det har signifikant forskel på personers liv og velvære at leve i byer med over 5.000 indbyggere frem for i mindre byer? Min fornemmelig siger mig, at selvom mange måske bilder sig ind, at deres liv vil være mindre godt i en lidt større by, så er dette simpelthen ikke rigtigt for den absolutte majoritet. Der er en række romantiske forestillinger knyttet til livet på landet. Forestillinger om, at man har mindre travlt, lever i større pagt med naturen, varetager dyrevelfærd, og prioriterer nærhed. At livet leves mere enkelt. Jeg tror, at set over en længere periode, vil de fleste mennesker gerne gøre brug af de serviceydelser, der er knyttet til en lidt større by. Det er et faktum, at vi på nuværende tidspunkt har 119 byer med mellem 2.500 - 5000 indbyggere (412,165 indbyggere i alt) i Danmark. Jeg stiller spørgsmålene, hvis disse mennesker i stedet boede i 69 byer med i gennemsnit 6000 indbyggere, ville disse menneskers livskvalitet så blive ringere? Ville det offentlige i så fald fungere mindre eller mere effektivt?

Jeg vender senere tilbage til beskrivelsen af min vision for Danmark 2040. Først er der dog nogle yderligere omstændigheder jeg gerne vil diskutere.

4. Udkantsdanmark vs. Danmark

Udtrykket Udkantsdanmark blev først for alvor en del af det danske ordforråd i 2010. På dette tidspunkt gik udtrykket fra at være nævnt 31 gange i 2009 i landets otte største aviser til at blive nævnt omkring 892 gange i 2010. Kigger man på alle 2251 trykte og elektroniske kilder er udviklingen gået fra et par hundrede benævnelser til omkring 11.000 i 2010 (Finn Slumstrup, 2015, s. 67). Udtrykket er kritiseret for at være negativt ladet, og medvirkende til at mennesker, der bor i disse områder føler sig set ned på, eller bliver i tvivl om, hvorvidt beslutningen om at bo, der hvor de nu engang er bosat, er rigtig. Dermed kan udtrykket virke selvforstærkende på en negativ måde, men opgaveteksten arbejder med denne term, gør vi det også.

Men hvor ligger Udkantsdanmark egentligt? Der eksisterer utallige opfattelser af, hvilke områder begrebet dækker over, men ikke en entydig definition. Fælles for alle definitionerne er dog, at Udkantsdanmark er 1) mindre end Danmark 2) ligger inden for Danmark grænser 3) og er et område, hvor befolkningstætheden er lavere end i "det øvrige Danmark". Der er ikke en entydig definition på hvad der forstås ved "det øvrige Danmark" og af rent praktiske grunde vælges det i dette notat at bruge termen Centraldanmark. Dette skal påpeges, da landet gennem historien har inkluderet et temmeligt varierende areal, men i dette notat arbejder vi med Danmark, som det ser ud i 2016. De særlige problematikker, der måtte knytte sig til Grønland og Færøerne bliver ikke berørt.

I forhold til denne opgave er det ikke vigtigt at definere præcist, hvor Udkantsdanmark er beliggende, og hvor det ikke er. Jeg behøver, så at sige, ikke en fast definition, men kan nøjes med at arbejde med en ganske "approsimeret forståelse". Modsvaret til Udkantsdanmark er Centraldanmark. Nogle inkluderer udelukkende landets fire største samlinger af indbyggere i Centraldanmark, dvs. byerne

København, Aarhus, Aalborg og Odense. Udkantsdanmark er derved resten. Andre udvider det centrale Danmark til at inkludere alle byer til og med Jyllinge, som er Danmarks 63. største by, med ca. 10.000 indbyggere. Andre igen bruger Kjellerup, som er Danmarks 119. største by med ca. 5.000 indbyggere, som grænsen og atter andre sætter grænsen ved Nyråb, der er Danmarks 239. største by, med ca. 2.500 indbyggere. Der er også nogle, som ikke anvender byer men kommunistørrelser til at definere Udkantsdanmark.

Det er af flere grunde ikke interessant at skabe en præcis definition af begrebet Udkantsdanmark. For det første er der til løsning af denne opgaves analyser ikke brug for en fast definition. For det andet er der tale om et begreb, der er konstrueret, og det vil derfor ikke være muligt at komme op med den eneste helt rigtige og entydige definition. Som nævnt ovenfor, følger det implicit af udtrykket Udkantsdanmark at der eksisterer et Centraldanmark. En kant kan ikke eksistere uafhængigt af noget som ikke er kant, vi bruger her udtrykket centrum, og uden et centrum ville en kant ikke være en kant, men en spids. Dette er heldigt, da vi finder det nemmest at forstå Udkantsdanmark i kraft af det, som Udkantsdanmark ikke er, nemlig byområder. Vi kan derfor blot pege på, at Udkantsdanmark i dette notats forståelse, er alt inden for landets grænser, som ikke er en by med mindst 5.000 indbyggere. Det er et personligt foretaget valg, at sætte en grænse, der ligger ved byer på omkring 5.000 indbyggere, hvilket betyder at alt, der er mindre end Kjellerup betragtes som småt. Men der kan være små samfund som af en eller anden grund fungerer godt, og nogle lidt større steder, som er gået i stå. Som denne argumentation i øvrigt indikerer, er grænsen på 5.000 indbyggere altså fundet på komplet arbitrær vis. Læseren bør derfor på den ene side have denne grænse i mente når denne opgave læses, men på den anden side være opmærksom på, at jeg ikke selv mener, at denne grænse bør være afgørende for argumenternes validitet. Læseren opfordres derfor også til, at have sin egen definition i baghovedet.

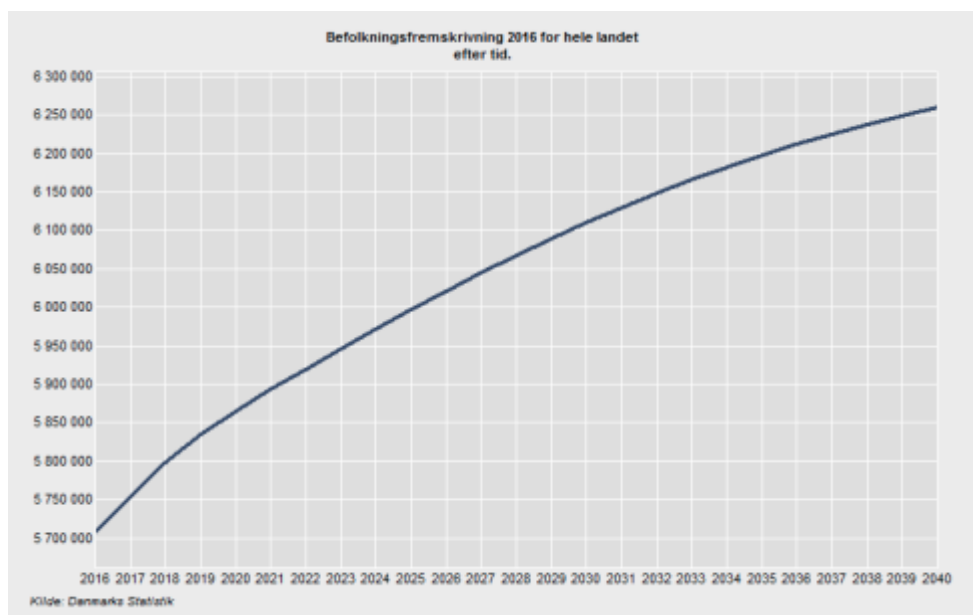
For at få en bedre forståelse for omtrent hvor mange personer der bor i henholdsvis Central- og Udkantsdanmark, har jeg undersøgt hvor mange byer af forskellig størrelse Danmark har, samt hvor mange mennesker, der bor i disse. Jeg brugte en liste over alle danske byer med flere end 2.500 indbygger (Wikipedia, u.d.). Jeg foretog derefter følgende optælling af byer opdelt efter indbyggertallet:

Antal indbyggere	Antal byer	Indbyggere i alt
I alt	239	4.169.127
2.500 – 4.999	120	412.165
5.000 – 7.499	42	205.073
7.500 – 9.999	21	184.556
10.000 – 12.499	11	138.293
12.500 – 14.999	6	95.779
> 15.000	45	3.133.261

Ikke overraskende fandt jeg, at Danmark har mange flere mindre byer end større. Hvis vi regner med, at der i Danmark bor 5.717.014, borgere betyder det at de 4.169.127 borgere, som bor i byer der er større end 2.500 indbygger repræsenterer lidt over 72,92% af den danske befolkning. 14,02% af befolkningen bor i en af de 183 byer der har en størrelse mellem 2.500 og 10.000 indbyggere. 54,8% af befolkningen bor i byer med flere end 15.000 indbyggere. En majoritet af befolkningen bor altså i byer af en hvis størrelse. For at få majoriteten af danskere til at bo i Udkantsdanmark er man nødt til at sætte grænsen mellem Central- og Udkantsdanmark ved Ringsted, Danmarks 29. største by med 22.231 indbyggere, eller højere. Den procentdel af befolkningen som bor i Centraldanmark ændre sig

ikke meget, hvis vi inkluderer flere byer. Hvis vi f.eks. inkluderer alle byer ned til byen Jyllinge, som lige nøjagtigt sniger sig over de 10.000 indbyggere, og er Danmarks 62. største by, svarende dette kun til lidt over 58,90% af danskerne. Der bor altså kun omkring 9% af befolkning i disse 32 by, med størrelser mellem Ringsted og Jyllinge. Dette er endnu en grund til, at denne grænse er arbitrær, og at jeg ikke beskæftiger mig meget med dens specifikke definition.

For at få en approksimation af hvor mange danskere vi vil være i 2040 har jeg fundet denne graf fra Danmarks Statistiks (DS) af en befolkningsfremskrivning for Danmark mellem 2016 og 2040:

DS forudsiger, at vi vil gå fra at være de ca. 5.700.000 borgere, vi er dag, til at være en befolkning på lidt over 6.260.000 borgere i 2040. Vi skal altså finde plads til yderligere 540.000 mennesker. Endnu vigtigere end antallet af personer er dog fordelingen mellem aldersgrupper. Ud fra samme dataset fra DS har vi udarbejdet følgende tabel, der giver indsigt i netop dette: (Du kan finde en graf over fordelingen år for år i bilagene)

Befolkningsfremskrivning 2016 for hele landet efter alder og tid

	2016	2040	Delta-%	% - 2016	% - 2040
0-9 år	627373	706079	12,55%	11%	11%
10-19 år	683865	739740	8,17%	12%	12%
20-29 år	748732	702704	-6,15%	13%	11%
30-39 år	673593	768079	14,03%	12%	12%
40-49 år	797159	793033	-0,52%	14%	13%
50-59 år	765248	662195	-13,47%	13%	11%
60-69 år	681207	701021	2,91%	12%	11%
70-79 år	486316	675655	38,93%	9%	11%
80-89 år	200294	398058	98,74%	4%	6%
90-99 år	42406	110761	161,19%	1%	2%
100-109 år	1058	2802	164,84%	0%	0%
110+	0	0	-	0%	0%

Total	5707251	6260127	9,69%	100%	100%
-------	---------	---------	-------	------	------

I kolonnerne '2016' og '2040' kan man se, hvor mange borgere vi har i hver aldersgruppe i dag, og hvor mange Danmarks statistik forventer vi har i 2040. I kolonnen 'Delta-%' kan man finde den procentvise ændring for hver aldersgruppe, mens man i de to sidste kolonner '% - 2016' og '% - 2040' kan se hvor stor en andel af den samlede befolkning den pågældende aldersgruppe udgør det givne år.

Befolkningsfremskrivningen bliver særdeles relevant i denne sammenhæng, da den ikke blot fortæller os, at vi bliver nødt til at finde plads til næsten 9,7% flere mennesker. Den fortæller os også, at den frygtede 'ældrebyrde' vil være en realitet i 2040. Heri ligger, at den befolkningsgruppe, der er i den arbejdsdygtige alder bliver relativt mindre mens gruppen af ældre, dvs. fra 60 år og opefter bliver større. Vores plan bliver altså nødt til at være robust nok til at håndtere en aldrende befolkning. I denne sammenhæng ser vi umiddelbart ingen grund til at opdele i yderligere faktorer som køn el. lign.

5. Nytteteori, naturlov og industrialiseringen

Opgaveteksten postulerer:

"Migration fra land til by er et globalt fænomen, men ingen naturlov."

Man kan godt argumentere for, at en migration ikke er en naturlov på linje med de fleste at de naturlove, som man arbejder med inden for f.eks. fysikkens verden. Dog vil jeg gerne undersøge, om fænomenet migration fra land til by ikke kan sidestilles med naturlove eller processer som f.eks. naturlig selektion. Altså at dette er en adfærd, som vi må opfatte som ganske naturlig givet de omstændigheder den enkelte og samfundet, i denne sammenhæng Danmark og dens befolkning, lever under. Jeg vil med andre ord undersøge, om jeg kan finde en fornuftig forklaring på migrationen og derved vores forandrede demografiske sammensætning. Hvis denne argumentation er fornuftigt, vil det være praktisk at acceptere denne udvikling som en naturlov. Det skal holdes for øje, at man ikke kan kategorisere evolution som en god eller dårlig udvikling, ligesom at den ikke har noget formål. Evolution sker bare. Det samme gælder for denne migration. Processen i sig selv har ikke noget formål, det er dog et faktum at den eksisterer, og jeg vil forsøge at forklare hvorfor vi kan observere den.

Nytteteori (utility theory) er en metode, som økonomer bruger til at beskrive hvilket niveau af tilfredsstillelse individers behov og ønsker har. Det vil ikke muligt at finde en præcis formel eller algoritme, som præcist beskriver, hvordan f.eks. forskellige boligsituationer vil påvirke den enkeltes tilfredshedsniveau. Vi kan dog finde fuldstændigt rimelige antagelser om, hvorvidt forskellige aspekter af en boligsituation vil bidrage positivt eller negativt til de fleste menneskers tilfredshedsniveau. Der eksisterer f.eks. undersøgelser, som peger på, at hvert eneste minut som bruges til daglig transport har negativ effekt på personlig ængstelighed og glædesniveau (The Gaurdian, u.d.).

Ligeledes er det i overensstemmelse med en traditionel økonomisk tankegang, at et individ bør bestræbe sig på, at have det størst mulige antal valgmulighed i alle aspekter af sit liv, på ethvert givet tidspunkt. Dette indbefatter indkøbs-, job-, underholdnings-muligheder osv. Man må alt andet lige forvente, at antallet af muligheder er højere for personer i byer end det er for folk i provinserne, når det kommer til mange af de mest prominente aspekter af livet, som de tre nævnt ovenfor.

Det er klart, at tilflytningen til Centraldanmark har indebåret visse ændringer i den demografiske sammensætning af befolkningen i både øst og vest-Danmark. Ifølge Lise Lyck (Finn Slumstrup, 2015, s. 23) bevirker dette både relativt færre børn og unge og færre erhvervsaktive i udkanten. Dette kan naturligvis ligeledes ses som at procentdelen af ældre og ikke-erhvervsaktive er steget. Derfor kommer det næppe som nogen overraskelse, at det formelle uddannelsesniveaue er højere i byerne end i udkanten (Finn Slumstrup, 2015, s. 23).

Ovenstående overvejelser fører altså til en konklusion om, at det er attraktivt at leve under vilkår, hvor man både kan folde sig ud erhvervsaktiv og i sit privatliv. Derfor er det også kun naturligt for individet at flytte fra udkanten og ind til byerne og efterhånden som flere "tager springet" vil dette mærkes stadigt tydeligere på de mennesker, som er blevet tilbage. Tag f.eks. de steder hvor udviklingen/afviklingen understøttes af, at højtuddannede ikke vil til området - f.eks. er der en problematik omkring lægemangel. Det er ikke usædvanligt at en arbejdsløs læge i København, ikke ønsker at besætte en læge-stilling i X-købing. Hver femte lægepraksis solgt i 2015 blev solgt for nul kroner eller småbeløb (Jyllands Posten, u.d.). Det er flere gange blevet foreslået, mere eller mindre at tvinge læger til at bo sætte sig i udkanten for at gøre op med dette problem. Jeg mener dog, at dette er frygteligt egoistisk og decideret unfair. På en læge sidder der et (forhåbentligt) godt hoved, som vedkommende har brugt til at uddanne sig i årevis. Når vedkommende endelig kommer igennem sine studier, så skal de – modsat de fleste andre studerende – tvinges til at flytte. Og hvorfor? Fordi andre ikke vil flytte. En nyuddannet læge har lige så meget krav på valgfrihed når det kommer til bolig, levested og omgangskreds som alle andre danskere. Dertil kommer det, at der er færre jobfunktioner i udkanten, som kræver en formel uddannelse. Dette skaber den yderligere barriere for at flytte, at der ofte skal være et job til to personer – manden og konen. Hvis vi har den antagelse, at der er et koalition mellem partneres uddannelse, betyder det, at højt uddannede par vil have endnu sværere ved at flytte fra byen. Hvilket kun gør det endnu sværere for mange læger at flytte. Efter min opfattelse er det således ikke rimeligt, at påtvinge højtuddannede, at flytte.

Der er en række faktorer, som man kan kalde de kritiske faktorer, som det er muligt, at identificere, og som har betydning for at et samfund vil udvikle sig i fremtiden, og dermed gør samfundet attraktivt. Disse faktorer er ikke blot praktiske eller rare at have, men afgørende for udviklingen af et samfund. Dertil kommer at de alle er enormt dyre at bygge og opretholde. De repræsenterer nogle af de største poster på de fleste landes nationalbudgetter og er så omkostningsfulde og risikable, at det i praksis er umuligt at lade markeds kræfterne udfylde disse funktioner på noget nær optimal vis.

Disse faktorer er blandt andet:

- Adgang til beskæftigelse, hvilket har nær sammenhæng med adgangen til
- Effektive transportmidler og vejnet
- Adgang til internet af ordentlig kvalitet/hastighed
- Adgang til sundhedsydelse
- Adgang til uddannelse

Disse faktorer ikke er udskiftelige, dvs. at man kan ikke substituere adgang til uddannelse med god adgang til sundhedsydelse. Ligeledes kan adgang til internet undværes af de færreste og kan ikke erstattes af adgang til et bibliotek el. lign. Dette er grunden til, at f.eks. fritidsaktiviteter og andre kultur aktiviteter ikke er inkluderet. I princippet kan man godt udskifte en sportsgren med en anden og en biograf med et teater. Disse udfylder samme behov i form af motion, samvær og fritidsunderholdning. Når der lægges udviklingsplaner, må man derfor sørge for, at alle husstande har

den nødvendige omliggende infrastruktur. Vi kan vedtage at samtlige danske ø'er og hele Jylland skal dækkes, eller vi kan vælge at dække en mindre del af landet.

I et velfærdssamfund som vores, er nogle husstande uforholdsmæssigt omkostningskrævende for staten at servicere. Derfor må det undersøges, om det er i alle tilfælde, at vi som samfund er interesseret i at understøtte "den enkelte" eller "små-samfund". F.eks. har vi som nation igen gennem vores politikere valgt, at samfundet er villig til at bruge enorme summer på at hjælpe syge, handikappede, arbejdsløse og studerende. Selvfølgelig og samfundsforståelsen går på, at man tager det for givet, at næsten alle, i mindst én periode af sit liv, koster statskassen flere penge end man selv smider i den fælles kasse, i kraft af de skatter den enkelte betaler. Dette system – den nordiske velfærdsmodel - skaber en enorm tryghed. Den tryghed som er forbundet med dette system, tror jeg på, er en af hovedfaktorerne bag det forhold, at Danmark er velfungerende og er befolket af et af de lykkeligste folkefærd i verden. Det er dog en vigtig pointe, at det ikke er atypisk for et samfund som vores, at bruge u-proportionalt mange penge på enkelt personer. Det beror på nogle grundlæggende tankegange. Disse omkostninger afholdes således hovedsageligt i nogle bestemte situationer:

- 1) Når vi forventer, at ydelsesmodtageren senere vil betale omkostningen tilbage med rente. Dette gør sig gældende når samfundet f.eks. støtter uddannelse, giver hjælp til arbejdsløse, eller betaler ved sygdom
- 2) Som led i det vi kan kalde en "dansker-forsikring". Dette gør sig gældende, når vi allokere ressourcer til syge, ældre, handikappede osv. fordi vi ønsker at behandle disse mennesker på en måde, som vi så også selv kan forvente at blive behandlet på, når og hvis vi selv bliver uarbejdsdygtige, syge, ældre osv.

Det er vigtigt at bemærke, at en eventuel støtte til opretholdes af Udkantsdanmark ikke vil være styret af disse tankegange og således ikke falder ind under disse kategorier. Argumentationen for at støtte yderområderne er derimod nærmere, at "vi bør opretholde dem, fordi vi har haft dem længe".

Det bør efter min opfattelse være indlysende, at der er klare økonomiske fordele forbundet med ikke at dække hele landet. At tro man har krav på, at der er internet med høj hastighed i hver eneste lille afkrog af Danmark på bekostning af fællesskabets ressourcer, er et godt eksempel på at "For de fleste mennesker er verdens centrum dér, hvor de selv bor." Et lands ressourcer må i enhver henseende prioriteres. Derfor kan vi ikke forsvare, at lægge dyrebare kabler ned til hvert et lille bitte bosted på fællesskabets bekostning. Specielt i tider som vores, hvor udviklingen foregår med en sådan hast, at når først den ene type af kabler er lagt, er en ny endnu bedre og 'uundværlig' type opfundet. Jeg må derfor opfordre til, at vi ikke bruger milliarder af kroner på at udbygge og opretholde en infrastruktur, som kun en meget lille brøkdel af danskerne har glæde af, fordi den skal dække de som bor i yderkanten. Min opfordring er, at vi i stedet bruger pengene på noget mere "rentabelt", som f.eks. sygehusvæsen, forskning, uddannelse el.lign. investeres der i disse sektorer, bliver det til gavn for mange.

Danmark er et ørige med beboede 79 øer. Langt de fleste med ganske få indbyggere. Ø-problematikken rummer de kendte problematikker. De unge flytter væk, for der er ikke noget at leve af. Huse går i forfald. Spørgsmålet er om det at Danmark har mange beboede ø'er er et sådan kendetegn for Danmark, at det at understøtte øboerne er en særskilt problematik, som skal prioriteres? Eller med andre ord, er det sådan at vi skal allokere økonomiske ressourcer målrettet livet på øerne, fordi vi har en overordnet interesse i at opretholde øsamfundene? Skal staten støtte færgeoverfart så det bliver billigt og effektivt, dvs. attraktivt, at vælge at bo på en ø? Det er ekstremt risikabelt at drive en vandtransport-virksomhed. Det involvere høje omkostninger både med hensyn til opstartskapital

(man skal købe en båd), samt med hensyn til vedligeholdelse og driftsomkostninger (personale og diesel). Derudover er man direkte eksponeret for 'folks lyst og villighed til at rejse til og fra øen'. For at man som privat person kan opretholde en virksomhed af denne type, er man nødt til at have en hvis befolkningsstørrelse på øen.

Mit svar på spørgsmålet, om vi skal prioritere at opretholde beboelsen på øerne? Jeg mener ikke, at det er forsvarligt at opretholde beboelse på et så højt antal øer, gennem store investeringer i transportmidler o. lign. Når det bliver for svært at drive transport virksomhed bliver det uforholdsmæssigt dyrt for det offentlige. Det er samme argumentation, som jeg har præsenteret i forbindelse med internetnettet. Det går ikke, når det bliver uforholdsmæssigt omkostningskrævende.

6. Vision og værdigrundlag

Formålet med at gennemføre det tankespil, som blev introduceret tidligere, er som sagt, at udvikle en vision og det værdigrundlag, som vi og vore politikere bør arbejde ud fra. Et grundlag som er fair og ikke tager afsæt i personlige ambitioner eller vores plads i verden. Når man udarbejder et værdigrundlag skal man være særdeles påpasselig med ikke at gøre det så abstrakt, at det bliver umuligt at omsætte til praksis. Dette er for eksempel tilfældet hvis man sætter sig et nytårsforsæt, som f.eks. at man næste år vil være "sundere", "et bedre menneske" el. lign. Disse mål er ikke kvantificerbare, og fører ikke naturligt til konkrete handlinger.

Et værdisæt kan ligeledes ende med at være uanvendelige platituder, som ikke medfører nogen reel forandring. Selvom ordet "værdier" er ganske almindeligt, og et udtryk vi nærmest hører hver eneste dag, og de fleste dermed har en intuitiv forståelse af hvad betyder, så er begrebet svært for de fleste at definere. Problemet er, at det ligesom med nytårsforsætterne, ikke dækker over noget håndgribeligt eller henviser til bestemte handlemønstre, men i stedet dækker over en gruppe af ord, som vi forbinder med noget positivt - såsom: tryghed, sammenhold og sundhed. Bemærk i øvrigt hvordan disse ord igen dækker over noget ganske u håndterligt. Vi ved alle, at tryghed er en god "ting", men det er jo ikke en ting, det er en følelse – og hvordan kvantificerer og måler vi en følelse? Hvis man tror, at man kan lave en spørgeundersøgelse, hvor mange stiller et spørgsmål i stil med "Hvor tryk føler du dig på en skala fra 1 til 10?", så kan du godt tro om igen. Forestil dig f.eks. hvordan danskerne svarer i år efter alverdens terrorangreb i vesten og hvordan vi ville have svaret for et år siden. Jeg tror, at mange danskere føler sig mere utrygge i år end sidste år. Dette reflekterer dog ikke realiteterne, da de organisationer som står bag terrorangrebene, Islamisk Stats osv. står svagere i år end sidste år. Objektivt set burde vi derfor føle os mere trygge, men dette ville næppe være reflekteret i en meningsmåling. Det virker indlysende, at vi ønsker skabe et trygt samfund – det virkelige spørgsmål er herefter hvordan vi skaber mere tryghed, og hvordan vi måler om vores tiltag virker eller ej.

Et problem med at udvikle et værdigrundlag er altså, at det ofte kommer til at indeholde en masse positive ord, men ikke noget praktisk. Når nogle står i en situation, hvor de skal udvælge det "bedste" værdigrundlag, bliver det derfor ofte blot til det sæt af plusord, som bliver fremlagt bedst – den mest velskrevne tekst vinder, og de praktisk overvejelser og analyser taber. Dette er præcis grunden til, at jeg sætter spørgsmålstegn ved en argumentation der lægger op til, at regeringen bør støtte udkanten, med henvisning til "at vi skal undgå at Danmark knækker" eller "fordi vi mister den danske ånd". Disse argumenter bygger på et negativt værdigrundlag, men baserer sig ikke på praktiske overvejer. Disse værdiladede udtryk indeholder ingen egentlige forslag til mål eller initiativer. Det er i virkeligheden ikke andet end negative platituder, med det formål, at skræmme politikere og andre borgere, uden at være konstruktive eller utilitaristiske.

Jeg vil derfor ikke udfærdige et værdigrundlag i form af en liste over positive ord, som jeg ved, at alle synes lyder godt og rigtigt, men hvorom man må lægge til grund, at de færreste er enige om hvordan omsætningen til konkrete politiske tiltag rent faktisk sker. I stedet vil jeg beskrive det land jeg ville ønske, jeg levede i, og de tiltag jeg ville ønske, blev taget i dag, hvis jeg blev født i Danmark i år 2040, et tilfældigt sted, i en tilfældig familie og uden nogen idé om det miljø jeg bliver født ind i.

- Danmark vil fortsat være en velfærdsstat. Heri ligger, at der er et universelt sundhedsvæsen, alle har adgang til uddannelse og der findes mange andre former for støtte til de, som har det svært. Dette sikrer, at næsten uanset i hvilken familie jeg blev født ind i, så ville fællesskabet (dvs. staten) gøre sit bedste for at sikre mit velvære. Staten ville kunne sørge for mig og give mig tryghed, hvis min familie ikke kunne, og derved forhåbentligt sørge for at jeg får et liv, der er værd at leve. Dette betyder, at vores ressourcer bliver nødt til prioriteres med omtanke. Når vi bevilger store offentligt projekter, om det er nye veje eller IT-systemer, så skal disse projekter komme til nytte for så mange danskere som muligt, og helst betyde besparelser for det offentlige, så investeringerne på denne måde, kan betale sig tilbage.
- Danmarks uddannelsessystem er i verdensklasse og sikrer danskerne uddannelse på højt niveau. Det er et faktum at forældres uddannelsesniveau er positivt korreleret med børns uddannelsesniveau. At indføre tiltag i dag, som hæver danskernes uddannelsesniveau, betyder med andre ord, at der er den effekt, at jeg vil kunne forvente selv at få en længere uddannelse. Dette ville være fantastisk, da uddannelse ikke blot er forbundet med personlige forhold så som bedre helbred og højere glædesniveau, men også indebærer økonomisk vækst og længere fredsperioder (dvs. et fravær af krig). Dette tiltag ville derfor også betyde, at jeg kunne forvente at vokse op i et trygt miljø.
- For på en gang at opnå begge de ovenstående forhold vil jeg foreslå en ændring i hvordan Danmark laver lokalplaner, dvs. kommunernes planer om hvilke typer af bygninger og industri skal bygges i hvilke områder. Jeg vil ændre dette fra at være lokalplaner til at være nationalplaner. Det er ikke god brug af offentlige midler, at kommuner og byråd bruger ressourcer på reklamer o. lign. for at trække borgere fra en dansk by til en anden. Danmark som helhed vinder intet på, at folk flytter lidt fra en by til anden, og pengene er derfor som smidt ud af vinduet. Konkurrence på det niveau har således kun tabere. Jeg kan således med lethed komme i tanke om 100 ting, som jeg finder det vil være langt mere fornuftigt at bruge vores offentlige midler på. Problematikken har lighedstræk med problematikken omkring placeringen af vores sygehuse, som jeg vil komme nærmere ind på senere. Det er svært at gøre op med dette pengespild, så længe de valgte byrådspolitikere har en personlig interesse i at flere flytter til netop deres by. Hvis vi derfor tager dette ansvar væk fra lokalpolitikere og giver det til personer uden helt de samme incitament, så ville vi forhåbentligt kunne se nogle drastiske ændringer i hvordan vores nation er befolket.
- Jeg ønsker ikke at leve i et land hvor ældre bliver 'efterladt' på landet. Jeg vil naturligvis hellere, at disse får den hjælp og pleje de har brug for. Realiteten er at ældre har et transport problem. Efterhånden som man bliver ældre bliver det jo ikke just nemmere, at bevæge sig rundt, så man kan handle ind, besøge venner og familie osv. Disse byområder vil hjælpe på dette, idet danskerne automatisk vil komme til at bo tættere på indkøbsmuligheder og bo

tættere sammen. Det vil også betyde, at ældrepleje, sygeplejesker osv. vil bruge mindre tid på transport og derved mere tid med de mennesker som betyder noget.

- Jeg ville sikre, at jeg boede så tæt på et godt sygehus, skole og andre institutioner som muligt. For at optimere sandsynligheden for at blive født i nærheden af disse, kunne jeg gøre én af to ting. Enten, at vi bygger en masse nye sygehuse og skoler eller at vi for så mange som muligt til at flytte tæt på et sygehus, skoler m.m. Som jeg allerede har tilkendegivet er vi nøddaget til at sikre, at alle offentlige omkostninger må prioriteres nøje. Jeg bliver derfor nødt til at foretrække mulighed nummer 2. Det giver simpelthen bedst mening for én som endnu ikke er født, at foretrække at bo tæt på et verdensklasse sygehus.

Konsekvensen af ovenstående er, at jeg ville udpege nogle områder til at være "hygge-by-områder". Med hygge-by-område mener jeg områder, med meget strenge bygningsregler. I disse områder, må man ikke bygge højhuse og butikker må finde sig i at ligge i kortere shoppegader, på udvalgte grunde osv. Disse byer vil naturligvis blive indrette med parker, sportsanlæg og andre offentlige gode integreret, så flest muligt mennesker vil kunne udnytte disse faciliteter og vi derved minimere den tid de står ubenyttet. Dette skulle forhåbentligt give borgerne i disse byer den samme trykke og hyggelige fornemmelse, man har i utkants byerne. Samtidig vil det kunne skaleres, så vi alligevel bor temmelig tæt på vigtige institutioner. Her taler jeg altså ikke områder på nogle få tusinde km². Jeg taler om hele byer med flere tusinde indbyggere.

Ligeledes kunne man udpege enkelte ø'er, som værende vores "hygge-by-ø'er". Det er svært at forsvare økonomisk at skulle støtte samtlige 79 beboede øer. Ikke kun pga. de miljømæssige implikationer forbundet med denne vandtransport, men økonomisk at bruge et forholdsvis stort beløb, på at understøtte et mindretal af danskere, som i princippet sagtens kunne bo andre steder.

Målet med denne strategi er, at skabe områder hvor folk kan få den friske luft, græsplaner, hav-adgang osv. Som danskerne nu engang ønsker. Til gengæld vil det betyde, at antallet af byer vil falde drastisk. Du er naturligvis mere end velkommen til fortsat at bo hvor du bor nu. Men du vil ikke blive garanteret lige så hurtigt internet, lige så omfattende offentligt transport osv. På denne måde ville vi skabe en mere effektiv offentlig sektor, samtidig med at vi tillader eller skaber muligheder for at alle har valgmuligheder til at leve som de ønsker.

Dette burde også øge antallet af mulige fritidsaktiviteter og anden underholdning tilgængelig i nærheden af hvor jeg bliver født. Dette bygger på den antagelse at underholdningsvirksomheder, om det er biografer, teatre, cafeer og niche sportsgrene vil have nemmere ved at fungere økonomisk, da de vil have et større opland og derved en større sandsynlighed for at få dækket driftsomkostninger.

7. Modernisering

Jeg kan ikke argumentere imod opgavetekstens:

"Ferguson var revolutionerende med lav pris og høj effektivitet. Antallet af ansatte i landbruget faldt voldsomt, og mejetærskere og andre maskiner har siden forstærket den udvikling."

Jeg vil dog gerne kommentere på:

”Samtidig voksede moderniseringen af industri og service omkring byerne og satte for alvor skub i udviklingen af vort velfærdssamfund. Men den udvikling havde en pris.”

Jeg mener, at det er uklart, hvad opgaveteksten lægger op til her. Hvad betyder det f.eks. "at moderniseringen af industri og service omkring byerne voksede?" For det første vokser en modernisering ikke. For det andet, så må man vel lægge til grund, at der kom gang i en modernisering alle steder i landet? Introduktionen af traktorer som Ferguson i landbruget er modernisering. Og ikke nok med det, så var det tilsyneladende et enormt spring fremad! Andre industrier, som f.eks. service-industrien så næppe ét spring så stort og hurtigt, før computere blev udbredt sidst i århundredet.

Inden for økonomi eksisterer et begreb som på dansk kaldes irrelevante omkostninger, men som på engelsk har det mere rammende navn 'sunk cost'. En 'sunk cost' er en omkostning som allerede er sket og ikke kan kaldes tilbage. Logisk set bør du aldrig medregne disse sunkne omkostninger, da de allerede er sket og ikke kan tages tilbage, når du skal tage beslutninger om fremtiden. Begrebet er berømt og til dels berygtet, da det er simpelt og intuitivt ligetil, men alligevel observeres det hver eneste dag blandt både økonomer og "almindeligt dødelige", at denne simple logiske regel bliver overtrådt. Jeg må slå fast, at tomme huse ikke kan kvalificeres som en omkostning. Derfor bør de ikke indgå i vores overvejelser omkring fremtidige planer, kun omkostningerne til nedrivning o. lign. bør påvirke os.

Tilflytningen til byerne var større tilbage i 1950'erne, 1960'erne og 1970'erne end den er dag (Finn Slumstrup, 2015, s. 63). Der er således ikke et nyt fænomen vi beskæftiger os med her i opgaven, for igennem en lang årrække er der sket ændringer i strukturen mellem by og land. Det kan derfor være interessant at overveje, hvorfor det først er nu, at man er begyndt at betragte dette som et væsentligt samfundsproblem? Hvorfor sætter vi fokus på problemet i disse år? En svarmulighed er, at den relative tilstand mellem levestandarden i byer og på landet har "overskredet en usynlig grænse". Der er opstået et for stort spænd. Der har altid været forskel på om man boede på landet eller i byerne. Dette gjaldt mulighederne for at få arbejde, lægehjælp, mad osv. Der er fortsat forskellige i tilgængeligheden til disse ydelser, men spændet er blevet større. Der har ikke tidligere været en så klar "vinder" i mange af disse kategorier, som der er i dag, hvor byområderne står stærkt. Arbejdspladser har flyttet sig. Flere har råd til at blive uddannet. Og man har fået mere fritid til at beskæftige sig med andet end sit arbejde, som det var tilfældet for f.eks. de mange danske landmænd for 100 år tilbage. Der er således rigtig mange parametre, at forholde sig til, og det er byerne der "vinder".

Industrialiseringen har været afgørende for samfundsudviklingen i de seneste århundreder og vi kan således henføre den økonomiske udvikling i samfundet til industrialiseringsprocessen – apropos endnu en proces, som hverken er god eller dårlig, men som blot "er". Inden for landbruget indebærer udviklingen som bekendt, at der i dag er færre, men større landbrug. Mellem 1923 og 2008 forsvandt der ifølge (Dalgaard, 2014) omkring 160.00 danske landbrug:

	Antal Landbrug	Gennemsnitligt areal (ha)
1923	200.700	15,5
1946	208.100	15,3
1960	196.100	15,8
1980	114.200	25,3
1995	66.200	40,6

2000	52.700	49,7
2008	41.836	63,0

Sammenhold dette med at antallet af beskæftigede i landbruget er faldet, og man må indse at realiteten er, at industrialiseringen har gjort at hver enkelt medarbejder producerer mere. Der er absolut ingen grund til at tro, at dette stopper nu. Verdens største indendørs gård (indoor farm) er i Japan (Science Alert, u.d.). Denne producerer 10.000 salathoveder om dagen, hvilket er 100 gange flere salathoveder end en sammenlignelig udendørs gård, og samtidig er det sådan, at der til denne produktion bruges 99% mindre vand end til den traditionelle produktion. Oven i dette kommer, at der er langt bedre kontrol med kemikalier, sprøjtemidler og infektioner.

Her kan vi altså pege på en direkte faktor, som har påvirket udviklingen i Danmark frem til nu, og som vi kan forvente vil fortsætte med at påvirke landets udvikling. Da landbrug er en af de mest dominerende erhvervssektorer i udkanten, må vi altså forvente, at det kun bliver endnu sværere at finde arbejde her. Dette betyder, at vi må forberede os på, at endnu flere vil ønske at flytte tættere på byerne, hvor de kan finde arbejde. Dette understøtter, at vi fortsat skal gøre byerne klar til flere borgere, og at vi er nødt til at uddanne vores befolkning.

Vi må dog også forberede os på, at mange jobfunktioner i byerne snart vil blive automatiseret. Tag f.eks. taxi-industrien. Mange virksomheder arbejder på at skabe selvkørende biler, fra klassiske bilproducenter som Mercedes, Volvo og GM til teknologi virksomheder som Telsa, Uber, Google (Alphabet inc.) og Apple. Når så mange af verdens største virksomheder kæmper om at udvikle et produkt før de andre, kan et lille land som Danmark ikke gøre meget for at stoppe udviklingen. Det vil derfor være naivt at tro, at taxi-industrien vil kunne overleve mere end et årti eller to. Det er formentlig de færreste beskæftiget af taxi-industrien som på nuværende tidspunkt har en uddannelse, der gør det nemt for dem at få arbejde i en meget anderledes jobfunktion. Vi er derfor nødt til at fokusere på, at skabe uddannelser osv. som gør det muligt for disse personer at udvikle deres kompetencer. Det skal hertil siges, at jeg har den grundlæggende antagelse, at des mere uddannelse den enkelte borger for, des bredere vifte af jobfunktioner vil kunne han/hun kunne bestride. Nøjagtigt samme problem må vi forvente mange bus- og lastbils-chauffører, vil stå med inden for få årtier. Hvis vi ønsker en velfærdsstat, som ikke understøtter enorme mængder af arbejdsløse i 2040, vil en forventning om automatisering og fokus på uddannelse være essentiel.

8. Slidte huse i X-købing

Vi har i de senere år set mange huse som det på fotografiet fra 'X-købing' – grimme, slidte, faldefærdige huse, som i årevis bare har ventet på at blive revet ned. Ifølge "Opråb fra Udkanten" er der i Danmark 160.000 ubeboede boliger, og det er vurderet, at et sted imellem 60.000 - 100.000 af disse er nedrivningsmodne eller kræver en meget stærk fornyelse. Der bliver også peget på, at Statens Byggeforskningsinstitut har vurderet, at det vil koste kr. 6 mia. at nedrive bare 60.000 huse (Finn Slumstrup, 2015, s. 27). Det vil sige, at det gennemsnitlige koster kr. 100.000, at rive et sådant hus ned. Ligeledes bliver der gjort opmærksom på, at i 2014 og 2015 blev en pulje på kr. 400 millioner brugt på nedrivning af tilsvarende misligholdte huse på landet (Finn Slumstrup, 2015, s. 15). Hvis Statens Byggeforskningsinstituts vurdering er korrekt, skulle omkring 4.000 slidte huse altså gerne være blevet revet ned i løbet af de sidste to år. Hvis vi fortsætter i dette tempo vil det forventeligt tage 30 år, at fjerne alle de nedrivningsklare huse i DK. Det virker klart, eller i hvert fald meget sandsynligt, at der efter 30 år, vil være kommet mange nye huse til, som så vil være forladte og nedrivningsklare. Det må derfor konkluderes, at det ikke vil medføre en triviel omkostning at 'rydde

op' i Danmark.

Det er derfor interessant at få en forståelse for hvor meget kr. 6 mia. betyder for et land som Danmark. Er det et stort beløb? Betyder det, at der evt. afsættes 6 mia. kr. til et område, at det er et område, der er prioriteret? En form for svar kan man få ved at se på Finansloven fra 2016. Hvor stor en del af Finansloven var egentlig til politisk forhandling? Svaret er, at den del af Finansloven 2016, som politikerne forhandlede og diskuterede frem til dens vedtagelse d. 19. nov. 2015 (dvs. ændringerne fra Finansloven 2015) var på i alt på omkring kr. 7 mia. (Politiken, u.d.). Resten af Finansloven var sådan set foruddiskonteret. At tale om en investering på 6 mia. er således en enormt stor investering i Dansk økonomi. Det skal dog nævnes, at tiltag i denne størrelse ikke er totalt uhørt. Storebæltsbroen kostede således f.eks. 21,4 mia. i 1988-priser (Store bælt, u.d.). Dette nævnes blot for eksemplets skyld. Det er klart, at disse investeringer ikke er direkte sammenlignelige, da Storebælt betaler sig selv tilbage takket være broafgifter. Det skulle imidlertid gerne være illustreret, at der ingen tvivl er om, at mange danskere vil mene, at Danmark kunne bruge 6 mia. kr. mere fornuftigt end til nedrivninger. Mange danskere synes i disse år meget hellere at ville prioritere områder som ældrepleje, sygehuse, uddannelse, eller ulandshjælp, transportsektoren, eller forsvaret, alt afhængigt af, politisk ståsted i øvrigt. For en umiddelbar betragtning synes det således slet ikke muligt, at få gennemført et så omfattende nedrivningsprogram, som der egentligt er brug for.

Når man foreslår en plan, som den der skal søsættes her om udviklingen i yderkanterne, er det naturligvis ikke nok med noble intentioner. Det er vigtigt at planen også er økonomisk realistisk. Man må ikke begå den fejl at tro, at et storstilet nedrivningsprojekt vil betale sig selv tilbage. Dette er nok bedst forklaret med et simplificeret eksempel. Antag at vi i Danmark kun har 3 byer: X-købing, Y-købing og Storby. X-købing og Y-købing er to identiske mindre byer, mens Storby er landets absolut største by. Hvis slidte huse i X-købing bliver revet ned må vi forvente, at dette vil påvirke huspriserne (eller hvor attraktiv byen samlet set er at flytte til/bo i) positivt i X-købing, mens det får en negativ effekt på husene i Y-købing, og ingen effekt på Storby. Vi kan ikke forvente nogen effekt på attraktiviteten i Storby, da få fravælger at bo i Storby pga. udseende, men tilvælger Storby pga. parametre som adgang til sportsklubber, venner, museer, jobs osv. Hvis du til gengæld foretrækker at bo i en mindre by, vil du vælge X-købing frem for Y-købing. Staten kan altså forvente hverken flere eller færre huskøb og grundpriserne skulle gerne være omkring det samme gennemsnitligt. Hvis slidte huse i både X-købing og Y-købing bliver revet ned, ville vi naturligvis ikke forvente nogen ændring i nogen af byerne.

Virkeligheden er naturligvis ikke så simpel som eksemplet. Hvis vi Danmark brugte de 6 mia. og fjernede samtlige grimme huse, er det ikke urealistisk at Danmark samlet set blev mere attraktivt end f.eks. vores nabolande. Denne effekt må vi dog forvente bliver negativt påvirket af vores relativt høje skatteniveau og kravene for at få opholdstilladelse, samt af det faktum, at de færreste flytter fra deres hjemland blot fordi andre har smukke provinsområder. Det er simpelthen ikke motivation nok.

I forbindelse med Udkantsdanmark hører man ofte historier om, at folk ikke kan sælge deres boliger. Dette er det naturlige resultat af migrationen. Problemer med at sælge boliger i Udkanten, fører nogle gange til at der argumenteres for, at regeringen er nødt til at gøre noget. Det kan være alt fra at flytte offentlige arbejdspladser, til alverdens andre former for subsidier. Dette virker dog ikke til at være et velprioriteret valg af de offentlige midler. Frustrerende mange virker til, at have en forkert opfattelse af hvad et hus (oftest det de selv ejer) er værd. Hvis jeg har en hammer, så er værdien af den hammer, det beløb jeg kan sælge hammeren for. Nøjagtigt det samme gælder for huse og grunde. Hvis du har et hus, som ligger langt væk fra civilisationen, så kan det være nok så godt bygget, men medmindre

der eksisterer én eller flere købere, så er det hus præcis 0 kr. værd. Huset er ikke det værd, som du vil sælge det for - eller det beløb du købte det for - eller for den sags skyld det værd, som nabohuset blev solgt for. Det er 0 kr. værd. Den pris du gav for huset er komplet irrelevant for husets nuværende værdi – købsprisen er en sunk cost. Der er ikke noget, som taler for, at staten bør behandle dig anderledes, om du har tabt dine penge på aktier, hammere, dit virksomheds-eventyr eller huskøb. Værdien af dine ejendele er det beløb, som du kan sælge dem for. Det kan ikke forsvares at subsidiere husejere med ejendommen i udkantsområderne. I stedet for at bruge enorme summer på, at holde huspriserne i udkanten kunstigt oppe – med det uundgåelige resultat at de senere vil kollapse – så er offentlige midler bedre brugt på noget mere rentabelt.

9. Vi må ikke bevidst svække Danmarks fremtidige konkurrence evne

Groft sagt kan jeg udtrykke min grundlæggende holdning til nationaløkonomi på følgende måde: "Vi kan ikke tillade os at sende lorten videre til kommende generationer." Hvis omkostningerne forbundet med at opretholde meget små samfund i hele landet overstiger den nytteværdi, vi som samfund har af at opretholde disse samfund, arbejder vi med en negativ værdi, som skader samfundet. Det kan vi ikke være bekendt. Hverken de personlige omkostninger (immaterielle omkostninger – børns mulighed for uddannelse, deres helbred osv.) eller de økonomiske omkostninger overstige den værdi vi som samfund kan drage nytte af ved at de opretholdes. Hvis det at vi opretholder de små samfund kunstigt ved hjælp af diverse subsidier, i virkeligheden betyder, at vi ikke har en fleksibel og omstillelig arbejdsstyrke, mister vi konkurrenceevne. I sidste ende betyder det så, at i virkeligheden bare sender problemerne videre til vores børn.

Det er i denne sammenhæng også vigtigt at gøre klart, hvor begrænset en selvbestemmelse Danmark egentligt har i disse sammenhænge. Præcis, som det ikke var den danske regering i 1940'erne, som valgte, at dansk landbrug skulle effektiviseres, men derimod resultatet af, at Ferguson traktoren og andre maskiner blev opfundet, og det derfor ikke længere var økonomisk holdbart for danske landbrug at have lige så mange ansatte som tidligere, ja, så har den danske regering anno 2016, heller ikke så forfærdeligt meget at skulle sige i forhold til verdensøkonomien, som vi er direkte afhængige af og i høj grad følger.

Man kan på denne baggrund stille sig spørgsmålet - er det helt ligegyldigt, hvilke beslutninger vore politikere træffer. Svaret hertil er klart nej – det er ikke ligegyldigt. Det svære spørgsmål er derimod, hvordan man får politikerne til at træffe beslutninger, som på kort sigt er ubehagelige, men som på langt sigt er rigtige. Det politiske system indebærer som bekendt, at der er valg mindst hvert 4. år, og det at have modet til at træffe beslutninger, der opleves som umiddelbart negative, kræver, at man som politiker tør stå på mål for sine handlinger. Det kræver, at man er en meget stærk kommunikator. Vi kan se det hver eneste gang, der skal træffes beslutninger, at manglende mod kan føre til handlingslammelse. Som eksempel kan nævnes beslutningen om hvor motorvejen skulle gå igennem Silkeborg. Valget stod imellem en linjeføring, der havde nogle uheldige miljøkonsekvenser, fordi en vandresti for nogle frøer ville blive ødelagt og en linjeføring, der skabte støjgener for en del ejendomme og nødvendiggjorde en del ekspropriationer. Det satte byrådet skakmat og der blev ingen beslutning truffet i årevis, hvilket gjorde at byens udvikling gik i stå.

Ligeledes kan nævnes problematikken omkring placeringen sygehusene. Alle politikere ved godt, at det at have et sygehus betyder arbejdspladser og dermed udvikling for områderne omkring. Det kan derfor få stor politisk betydning at få det regionale sygehus i sit nærområde, og det er negativt, når de mindre sygehuse man har i lokalområderne, lukkes ned. Det betyder, at politikere i områder der ikke

får et nyt sygehus og politikere i områder hvor sygehuse lukker, begge har incitament for at trække beslutningsprocessen ud så længe som muligt. Det vil nemlig betyde, at de negative konsekvenser bliver skubbet ud i fremtiden (forhåbentligt) til efter næste valg. Omvendt har de politikere i områder, der mister et sygehus naturligvis en interesse i at få processen afsluttet så hurtigt som muligt. Man kan dog ikke forvente, at disse processer neutraliserer hinanden og resulterer i en fremragende aftale. Derimod at begge sider ender med at gå på kompromis, og resultatet bliver langt fra den optimale løsning. Derfor kan denne type af beslutninger ikke træffes af lokale politikere, men bliver nødt til at være et statsligt anliggende.

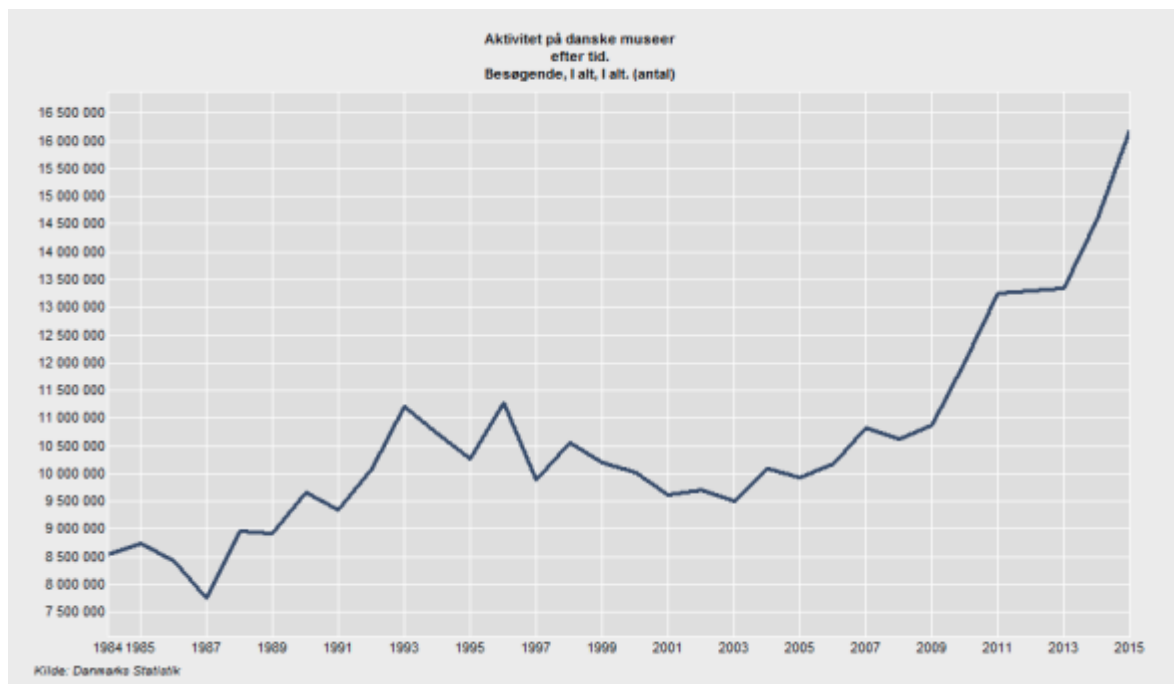
Det skal dog nævnes, at der findes et godt eksempel på, at man politisk kan slippe afsted med at træffe ubehagelige beslutninger. Lars Løkke præsenterede i en nytårstale planen om at højne pensionsalderen og dermed udskyde tidspunktet, hvor man kan gå på efterløn. Et budskab, der for en del mennesker førte til de skulle arbejde i flere år end de havde håbet på. Det er imidlertid lykkedes at skabe forståelse for, at det er nødvendigt at øge arbejdsstyrken og begrænse pensionsbelastningen. Det kan med andre ord lade sig gøre - men det kræver mod.

10. Vi mister vores kultur, vores grundlag

Et andet spørgsmål er, hvad vil det egentligt sige, at styrke landets attraktive muligheder fra kyst til kyst, således som der tales om i opgaveteksten? Er det et spørgsmål om hvordan mest muligt af det vi kender kan bestå? Socialdemokratiet lancerede for nogle år siden udtrykket "Det Danmark vi kender". Er det vigtigt for os, at Danmark ikke ændre sig? Eller er vi parat til nytænkning? Tror vi på, at det lader sig gøre at rette på skævvridningen, dvs. stoppe afvandringen fra land til by ved at tvangsflytte en række offentlige arbejdspladser, eller ved andre kunstige måder at flytte ressourcer fra by til landdistrikter? Disse spørgsmål skal belyses med afsæt i den overordnede tilgang vi har til emnet, nemlig, at det er vigtigt at have i baghovedet, at "forandring er den eneste konstant". Det betyder bl.a., at vi ikke må lade vores personlige tryghed – og dermed status quo - stå i vejen for andre menneskers og nye generationers ønsker og behov.

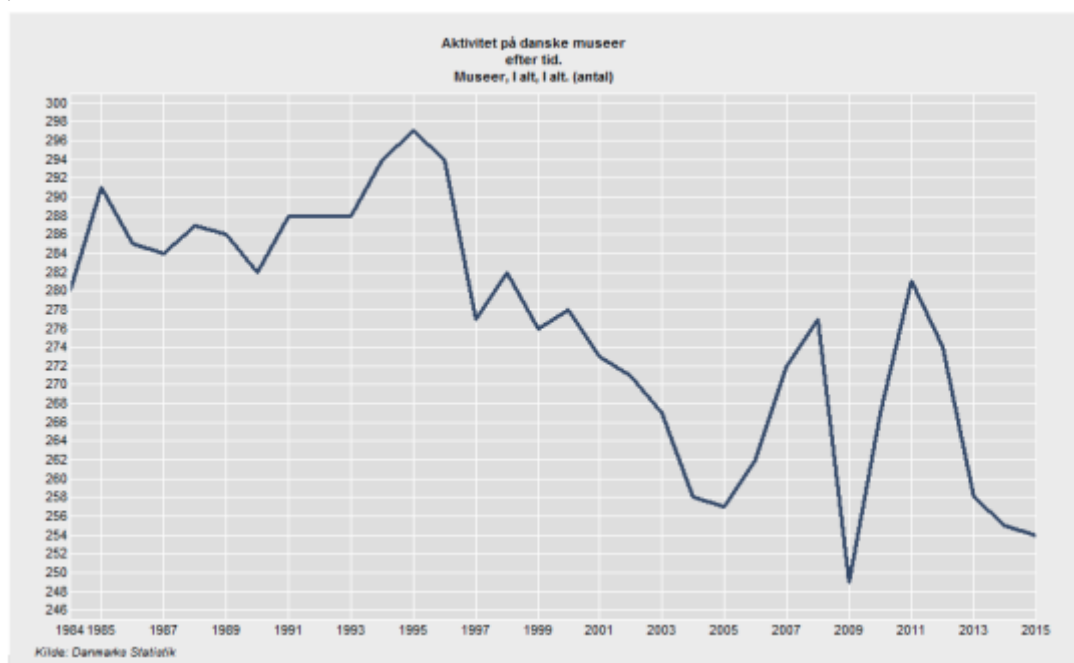
Opgaveteksten beskriver, at ”med affolkningen kommer selve grundlaget for den danske version af demokratiet under pres: Kirker, teatre, sportsklubber, museer, ungdomsklubber, kunstforeninger, historiske foreninger, erhvervsforeninger m.m. er rygmarven i det folkestyre, som er med rette er stolte af”

En undersøgelse af den tilgængelige data, viser dog, at det ikke virker til at være tilfældet, at Danmark mister sin interesse for kultur og fællesskaber. Her er f.eks. et kurvediagram over aktiviteten på danske museer (Kulturhistoriske-, Kunst-, Naturhistoriske-museer, andre museer, samt Zoologisk/botanisk haver) 1984 og 2015 fra Danmarks Statistik:

Trenden i dette er klar. Antallet af gæster på danske museer har været stærkt stigende i de senere år. Siden 2006 har f.eks. Nationalt Museet og Statens Museum for Kunst begge været gratis, men disse repræsenterede kun 1,5 millioner besøgende i 2014 (Politiken, u.d.).

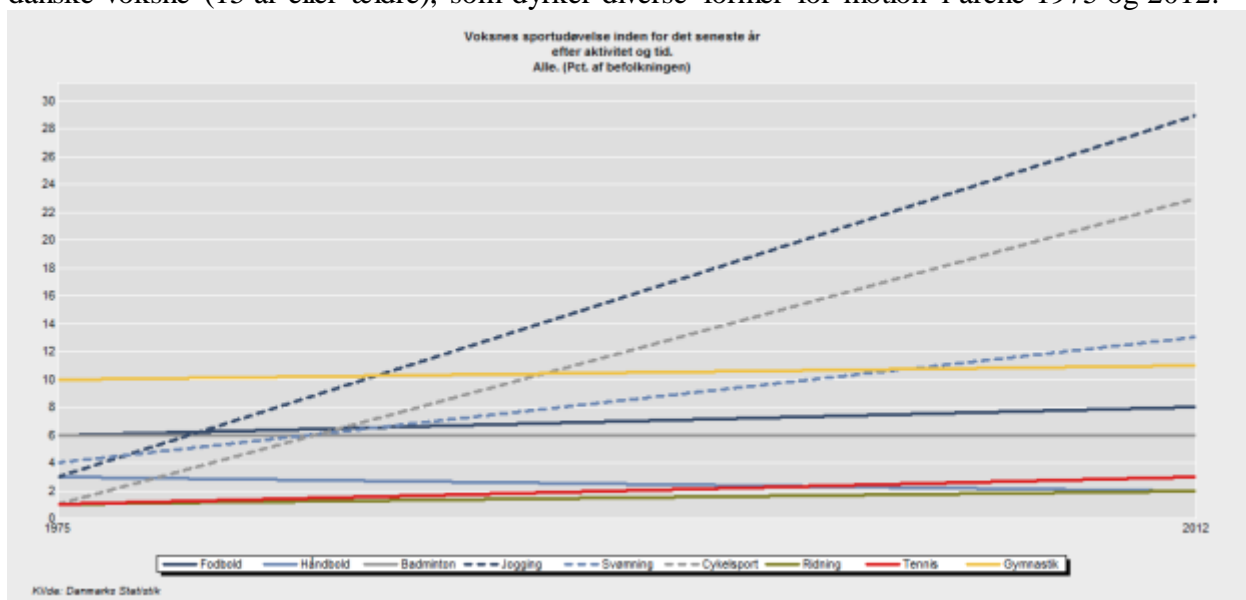
Dette at gå på museum er også en væsentlig del af den danske kulturinteresse, og der er med andre ord ikke noget, der tyder på, at affolkningen fra land til by kan afspejles i danskeres lyst til at gå på museum.

Hvad kan vi lære af statistikkerne. Det er tydeligt, at antallet af museer er faldet. Selvom udviklingen er meget svingende, så er den generelle trend nedadgående. Hvordan kan det være, at vi har fået

dobbelt så mange museumsbesøgene i samme periode, som antallet af museer er faldet? Der kan givetvis være flere forklaringer; øget museums kvalitet, gratis adgang i stigende omfang, stigning i antallet af turistbesøgene osv. En anden potentiel forklaring er, at folk nu bor tættere på de store, anerkendte museer, som de hellere vil besøge eller besøger oftere end mindre museer, som ikke er så attraktive. Denne forsigtige og ganske vist ikke påviste hypotese, står direkte i modsætning til den implicite antagelse opgaveteksten lægger for dagen, om at affolkning skader danskernes kulturlyst. Konklusion synes at være, at affolkningen ikke som sådan kan ses som en negativ kulturlyst. Det er klart, at når et lokalsamfund går i stå, forfalder og ikke opsøges af unge mennesker, så falder aktiviteten i de lokale foreninger. Men der er ikke belæg for at sige, at danskerne ikke er optagede af og ønsker kulturtilbud af forskellig art.

Man kan spørge om ovenstående tendens, hvorefter der er stigende interesse for museer, er et løstrevet fænomen. Er det en tendens, der kun gælder museer - hvad med danskernes lyst til at deltage i sportsklubber? Kan vi se nogle lige artede tendenser der? Her er et diagram over procentdelen af danske voksne (15 år eller ældre), som dyrker diverse former for motion i årene 1975 og 2012:

Som det fremgår viser diagrammet, at der er en stigende interesse for sport. Igen er det med andre ord svært at identificere en negativ effekt af affolkningen. Svømning, jogging og cykelsport har samlet set enorme fremgange, mens de andre inkluderede discipliner (som er alle de, som Danmarks Statistik har tal på) holder sig på et nogenlunde stabilt antal udøvere. Hvis vi antager, at disse stigninger ikke er sket på bekostning af andre sportsgrene, som ikke er medtaget her (og det måtte givetvis være mange mindre sportsgrene), så må postulatet fra opgaveteksten tilbagevises.

Når det er valgt, at medtage netop disse to eksempler - museumsbesøg og aktive idrætsudøvere - skyldes det, at jeg finder, at disse eksempler er sigende i forhold til den kulturelle interesse. Jeg mener, at eksemplerne viser, at der i samfundet generelt set er en voksende interesse for kulturelle aktiviteter.

Det skal i øvrigt bemærkes, at jeg bevidst har valgt ikke at kommenterer særlig meget på temaet kirker og kirkebrug. Dette skyldes, at der er meget delte meninger om hvordan denne udvikling bør fortolkes og derfor kan jeg ikke anvende dette som en valid indikator for befolknings tilstand. Uden at undersøge data lægger jeg til grund, at opgaveteksten er korrekt, for så vidt som, at det siges, at de danske kirker bliver brugt til stadighed i mindre og mindre omfang. Vi ser på tv, at der er

gudstjenester, hvor ingen – bortset fra præsten og kordegnen - møder frem. Der er dog stadig områder, hvor kirkelivet blomstrer. Den generelle tendens, hvor livet omkring kirken dyrkes i mindre omfang, dvs. af færre mennesker er dog ikke et forhold, som er anvendeligt som indikator på befolkningsudviklingen i nærværende sammenhæng. De steder hvor kirkelivet fungerer, er der så vidt jeg kan bedømme ofte oprappet på aktiviteter og de samme mennesker bruger således kirken som baggrund for en stadig større del af deres fritidsliv. Nogle mennesker ser udviklingen med de tomme kirker som et tegn på at befolkningen bliver stadig mere amoralsk, umodne, og løsrevne fra grundlæggende værdier i form af tro el. lign., mens man fra et ateistisk synspunkt vil man se denne udvikling som et tegn på at befolkningen har udviklet sig i en mere moden og endda i en mere tolerant retning. Der er således delte meninger om, hvordan man skal forstå denne udvikling. Jeg stiller med andre ord ikke spørgsmålstegn ved, at der nogle steder er tomme kirker, men om dette signalerer et samfund, der er under afvikling kan der stilles spørgsmålstegn ved.

11. Konklusion

Danmark er et land i udvikling. Dansk kultur er i udvikling. Hver eneste dansker er en person i konstant udvikling. Dette er ikke nyt. Det er ikke inden for de sidste få år eller årtier, at vi som folkefærd langsomt er begyndt at ændre os. Sådan har det altid været, og sådan vil det altid være. Sådan fungerer kulturer nu engang. Tag f.eks. dette uddrag fra Yuval Harari's bog "Sapiens" (Harari, 2011):

"In an Italian restaurant we expect to find spaghetti in tomato sauce; in Polish and Irish restaurants lots of potatoes; in an Argentinian restaurant we can choose between dozens of kinds of beefsteaks; in an Indian restaurant hot chillies are incorporated into just about everything; and the highlight at any Swiss café is thick hot chocolate under an alp of whipped cream. But none of these foods is native to those nations. Tomatoes, chilli peppers and cocoa are all Mexican in origin; they reached Europe and Asia only after the Spaniards conquered Mexico. Julius Caesar and Dante Alighieri never twirled tomato-drenched spaghetti on their forks (even forks hadn't been invented yet), William Tell never tasted chocolate, and Buddha never spiced up his food with chilli. Potatoes reached Poland and Ireland no more than 400 years ago. The only steak you could obtain in Argentina in 1492 was from a llama."

Alt dette er eksempler på mad og traditioner, som vi ofte tager for givet, og tænker om, at de er uundgælige og fast forankrede. Pasta i tomatsovs er da så italiensk som noget kan være! Men tager man de store briller på, og ser på udviklingen gennem historien, så må man indrømme at disse traditioner nok i virkeligheden er opstået ved tilfældigheder. At tro man kan stoppe kulturer fra at udvikle sig, er simpelthen ikke realistisk. I stedet må vi gøre vores bedste for at forudsige hvad der vil ske og forberede os på det.

Min vurdering af migrationen fra by til land fortæller mig, at denne ikke vil høre op. Det er en udvikling som har fundet sted længere end vi har været i live. Denne er drevet af industrialiseringen, økonomiske incitamenter og ja, danskernes ønske om velvære, sammenhold og hygge. I dag er der kun omkring 20% så mange ansatte i landbruget i Danmark, som der var for 100 år siden, og der vil med al sandsynlighed være endnu færre ansatte i 2040. Ligeledes må vi forvente at mange repetitive jobs forventes, at blive automatiseret og der er intet vi som nation kan gøre for at stoppe det. Jeg foreslår derfor, at vi ikke kæmper imod udviklingen men omfavner den. Allerede i dag begynder vi at uddanne vores befolkning bedre. Vi udarbejder planer for byer, hvor folk rent faktisk føler sig godt tilpas. Jeg foreslår med andre ord, at vi ikke lader tilfældighederne bestemme hvordan vi bor i året 2040, men at vi i stedet tager de hårde valg nu. Og de er hårde, og de vil gøre ondt. Ingen tvivl om

det! Ikke desto mindre er det, det rigtige at gøre. Jeg er ikke villig til at ofre min, mine børns eller børnebørns fremtid, fordi jeg ikke kunne tage det hårde valg – fordi jeg ikke var villig til at bide i det sure æble og gennemgå de forandringer som forbereder vores nation på fremtiden. Det kræver et stort mod af vore politikere. Visionerne er der – men har vi politikerne?

12. Bibliografi

- Altinget. (u.d.). *Altinget*. Hentet fra http://www.altinget.dk/misc/Bedre%20balance%20_%20statslige%20arbejdspladser%20taettere%20paa%20borgere%20og%20virksomheder_web.pdf.
- Aurelius, M. (u.d.). *Meditations, bog 5, vers 19*.
- Dalgaard, N. K. (2. Januar 2014). Dansk landbrugs strukturudvikling siden 2. verdenskrig. *Landbohistorisk Tidsskrift*, s. 10.
- Danmarks Statisk. (u.d.). *dst.dk*. Hentet fra Danmarks Statisk: <http://www.dst.dk/pukora/epub/Nyt/2000/NR86.pdf>
- Den Danske Ordbog. (u.d.). *Den Danske Ordbog*. Hentet fra ordnet.dk: <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=vision>
- Finn Slumstrup, V. M. (2015). *Oprør fra udkanten - Mulighedernes land 2.0*. Hovedland.
- FN. (u.d.). *Wikipedia*. Hentet fra Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/World_Happiness_Report
- Harari, Y. N. (2011). *Sapiens: A Brief History of Humankind*. Harper.
- Jyllands Posten. (u.d.). *jp.dk*. Hentet fra Jyllands Posten: <http://jyllands-posten.dk/indland/ECE8870924/laegepraksis-sat-til-salg-for-en-krone-men-der-var-ingen-interesserede/>
- Politiken. (u.d.). *politiken.dk*. Hentet fra Politiken: <http://politiken.dk/indland/politik/ECE2938218/faa-overblik-over-finansloven/>
- Politiken. (u.d.). *Politiken.dk*. Hentet fra <http://politiken.dk/indland/politik/ECE2956829/museer-vil-afskaffe-gratis-entr/>
- Science Alert. (u.d.). *Science Alert*. Hentet fra sciencealert.com: <http://www.sciencealert.com/this-indoor-farm-is-100-times-more-productive-than-an-outdoor-one>
- Shakespeare, W. (u.d.). *Hamlet, Scene 2, Side 11*.
- Store bælt. (u.d.). *storebaelt.dk*. Hentet fra storebaelt.dk: <https://www.storebaelt.dk/omstorebaelt/fakta>
- The Gaurdian. (u.d.). *The Gaurdian*. Hentet fra thegaurdian.com: <https://www.theguardian.com/news/datablog/2014/feb/12/how-does-commuting-affect-wellbeing>
- verdenskrig, D. I. (u.d.).
- Wikipedia. (u.d.). *Wikipedia*. Hentet fra Danmark største byer: https://da.wikipedia.org/wiki/Danmarks_største_byer

13. Bilagsmateriale

